

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 15Snr/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 9021200020
Dátum vydania rozhodnutia: 15. mája 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9021200020.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD, JUDr. Zuzany Mališovej, prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a JUDr. Anity Filovej, v právnej veci žalobcu: M. M. K., adresa trvalého pobytu: Z. č. XXXX/XX, XXX XX A., dátum narodenia: X. G. XXXX, v zastúpení: Advokátska kancelária MULARČÍK A PARTNERI, s.r.o., so sídlom Námestie M. Benku15, P.O.BOX 285, 810 00 Bratislava, zast. JUDr. Matejom Mularčíkom, advokátom, konateľom, voči žalovanému: Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu, so sídlom Námestie A. Dubčeka č. 1, 812 80 Bratislava, v konaní o správnej žalobe proti výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu č. CRD-207-3/2021-VPRNBU, zo dňa 26. februára 2021, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .
- II. Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I. Pribeh a výsledky administratívneho konania

1. Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „NBÚ“, tiež „prvostupňový správny orgán“) rozhodnutím, č. p.: SP-PB-4275-37/2019-Ž-4834, zo dňa 11. decembra 2020, (ďalej len „rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu“) rozhodol, že žalobcu podľa § 10 ods. 1 písm. g) v spojení s § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“), nemožno považovať za bezpečne spoľahlivú osobu z dôvodu, že uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a podľa § 10 ods. 1 písm. g/ v spojení s § 14 ods. 1 menovaného nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu tiež preto, že prijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo zneužíva postavenie a funkciu na získanie neoprávnených požitkov, čo podľa § 14 ods. 2 písm. c/ bod 10 zákona č. 215/2004 Z. z. považuje za bezpečnostné riziko. Zároveň prvostupňový správny orgán podľa

§ 29 zákona č. 215/2004 Z. z. zrušil platnosť osvedčenia č. SP-PB-3121/2019-Ž z 25.10.2019 pre stupeň utajenia Dôverné vydané menovanému. Žalobca sa voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu odvolal.

2. Žalovaný rozhodnutím č. CRD-207-3/2021-VPRNBU zo dňa 26. februára 2021 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“), zamietol odvolanie podané voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu. Zároveň na základe identických ustanovení ako prvostupňový správny orgán v súlade s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu skonštatoval, že žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, z dôvodu že uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a podľa § 10 ods. 1 písm. g/ v spojení s § 14 ods. 1 menovaného nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu tiež preto, že prijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo zneužíva postavenie a funkciu na získanie neoprávnených požitkov, čo podľa § 14 ods. 2 písm. c/ bod 10 zákona č. 215/2004 Z. z. považuje za bezpečnostné riziko.

3. Žalovaný uviedol, že preskúmal v rozsahu dôvodov uvedených žalobcom v odvolaní, postup NBÚ pri bezpečnostnej previerke a rozhodnutie NBÚ a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu neobsahuje žiadne dôvody, ktoré by boli pre zákonnosť a ústavnosť relevantné, a z ktorých by bolo možné vyvodit' nezákonnosť postupu NBÚ pri vykonávaní bezpečnostnej previerky alebo nezákonnosť rozhodnutia NBÚ, či porušenie subjektívnych práv žalobcu.

4. K námietke žalobcu týkajúcej sa procesného pochybenia NBÚ, ktoré malo spočívať v tom, že NBÚ v konaní o bezpečnostnej previerke ho nepovažoval za oprávnenú osobu podľa 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z., a preto nebol žiadnym spôsobom oboznámený s utajovanými listinnými dôkazmi, nebola mu daná možnosť sa k nim vyjadriť, prípadne ich vyvrátiť na základe ním predložených dôkazov, žalovaný uviedol, že tvrdenie žalobcu o tom, že bol/je oprávnenou osobou na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné na základe osvedčenia z roku 2019 nie je možné považovať za právne relevantné. Žalobcu nebolo možné zaradiť v konaní NBÚ do prvej ani druhej kategórie osôb a považovať ho za oprávnenú osobu v zmysle 2 písm. f) zákona č. 215/2004, pretože nepatrí do zákonom taxatívne vymedzeného okruhu osôb v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z.

5. Žalovaný uviedol, že NBÚ vykonal prvý bezpečnostný pohovor a druhý bezpečnostný pohovor so žalobcom v súlade s § 25 ods. 1 a 2 zákona č. 215/2004 Z. z. tak, aby sa mal možnosť vyjadriť k zisteným skutočnostiam, ktoré mohli byť dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia z roku 2019 a súčasne tak, aby nedošlo k zásahu do práv tretích osôb, nebol ohrozený zdroj informácií a neboli vyzradené utajované skutočnosti. Aj keď NBÚ nemal možnosť zo zákonných dôvodov v napadnutom rozhodnutí konkretizovať skutočnosti vyplývajúce z utajovaných listinných dôkazov (vrátane ich zdroja), v dôvodoch napadnutého rozhodnutia podrobne uviedol, z akých skutkových zistení vychádzal, pričom obsah utajovaných listinných dôkazov rozčlenil, štrukturoval do odsekov a v medziach prípustnosti v odôvodnení odvolaní napadnutého rozhodnutia odkázal na tie ich jednotlivé časti, ktoré obsahujú skutočnosti významné pre hodnotenie bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu vo vzťahu k záverom uvedeným vo výrokových častiach rozhodnutia NBÚ. NBÚ pri vykonávaní bezpečnostnej previerky teda konal podľa žalovaného v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom č. 215/2004 Z. z.

6. K námietke žalobcu, že nie je voči nemu vedené trestné stíhanie, keď zistené skutočnosti NBÚ nasvedčujú tomu, že mal byť spáchaný trestný čin, žalovaný uviedol, že:

- právna povaha bezpečnostnej previerky nie je totožná s právnou povahou iného konania (napr. trestného konania vedeného podľa Trestného poriadku, resp. iného sankčného konania, ako je priestupkové alebo disciplinárne konanie) a dôkazov uplatňovaných v inom konaní,
- bezpečnostná previerka má preventívny charakter a jej cieľom je eliminovať bezpečnostné riziká a neoprávnenú manipuláciu s utajovanými skutočnosťami, ktorá by mohla spôsobiť ujmu na chránených záujmoch Slovenskej republiky (označených v § 3 ods. 3 až 6),
- pri posudzovaní bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovanej osoby (§ 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z.) sa vychádza z podkladových materiálov na bezpečnostnú previerku, rámec získania ktorých vymedzuje § 16 a tiež § 21 až 23 zákona č. 215/2004 Z. z. a konkrétnych skutočností umožňujúcich prijať záver, že osoba sa dopustila určitého konania alebo bola zapojená do určitých aktivít (pozn. v zákone č. 215/2004 Z. z. označených), pre ktoré nespĺňa taxatívne stanovené predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, medzi iným aj predpoklad bezpečnostnej spoľahlivosti,

- zákon č. 215/2004 Z. z. pritom nevyžaduje, aby za bezpečnostne nespoľahlivú bolo možné označiť len takú osobu, ktorá bola za určité konanie alebo aktivity predstavujúce bezpečnostné riziko aj právoplatne odsúdená v trestnom konaní alebo postihnutá v inom sankčnom konaní (napr. disciplinárnom, priestupkovom).

7. Žalovaný k námietke týkajúcej sa relevantného zistenia skutkového stavu veci, objektívnosti hmotnoprávneho posúdenia a k námietke voči psychofyziologickému overeniu pravdivosti uviedol, že uvedené námietky nie je možné považovať za relevantné a dôvodné pre zrušenie rozhodnutia NBÚ.

8. K argumentácii žalobcu týkajúcej sa relevantnosti zistenia skutkového stavu veci a jeho hmotnoprávneho posúdenia, žalovaný uviedol, že:

- oboznámením sa s bezpečnostným spisom č. SP-PB-4275/2019-Ž-43834 zistil, že NBÚ počas bezpečnostnej previerky zákonným spôsobom akumuloval listinné dôkazy a uskutočnil potrebné procesné úkony, a to prvý bezpečnostný pohovor, druhý bezpečnostný pohovor, ako aj prvé psychofyziologické overenie pravdivosti a druhé psychofyziologické overenie pravdivosti, pričom rešpektoval povahu listinných dôkazov, ktoré podliehajú utajeniu,

- v odôvodnení napadnutého rozhodnutia NBÚ bezpečnostnú spoľahlivosť žalobcu a bezpečnostné riziko posúdil/identifikoval v konkrétnom rámci, komplexne, s ohľadom na významné (resp. závažné) okolností daného prípadu, akými sú predovšetkým povaha konania žalobcu, intenzita rizika vyplývajúca z takéhoto konania, s ohľadom na význam zákonom č. 215/2004 Z. z. chránených záujmov štátu a oblasť a stupeň utajovaných skutočností, ktorých bezpečnosť sa má zaistiť,

- významné (resp. závažné) okolností daného prípadu prezentované v rozhodnutí NBÚ vo svojom súhrne z hľadiska účelu zákona č. 215/2004 Z. z. preukazujú, že žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu a predstavujú tak pre ochranu utajovaných skutočností bezpečnostné riziko v zákonom č. 215/2004 Z. z. definovanom zmysle,

- nemožno akceptovať ani pochybnosti žalobcu k relevantnosti, či hodnovernosti listinných dôkazov a dôkaznej situácii.

9.

Pokiaľ ide o relevantnosť procesných úkonov vykonaných za osobnej účasti žalobcu, žalovaný poukázal viacero rezultujúcich skutočností:

- z bezpečnostného spisu č. SP-PB-4275/2019-Ž-43834 je zrejmé, že so žalobcom neboli vykonávané niekoľkonásobné bezpečnostné pohovory, ako to tvrdí žalobca. V skutočnosti boli s ním vykonané dva bezpečnostné pohovory, a to dňa 12.06.2020 a dňa 23.09.2020. NBÚ v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v rámci hmotnoprávneho posúdenia bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu a vymedzenia bezpečnostného rizika špecifikoval vyjadrenia žalobcu uvedené pri prvom bezpečnostnom pohovore a vyhodnotil ich v kontexte ďalších skutkových zistení, vyplývajúcich z označených listinných dôkazov (pozn. str. 6 až 13 rozhodnutia NBÚ),

- nie je možné akceptovať ani námietky žalobcu týkajúce sa vykonania psychofyziologického overenia pravdivosti počas bezpečnostnej previerky,

- podľa žalovaného NBÚ dodržal zákonné pravidlá pre vykonanie prvého psychofyziologického overenia pravdivosti a druhého psychofyziologického overenia pravdivosti, ich výsledky bolo teda potrebné považovať za relevantné a zahrnúť ich do hodnotenia bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu,

- k námietkam žalobcu spochybňujúcich relevantnosť prvého psychofyziologického overenia pravdivosti a jeho výsledky žalovaný uviedol, že tak prvé, ako aj druhé psychofyziologické overenie pravdivosti, vykonal polygrafický špecialista NBÚ, ktorý má na túto činnosť potrebnú kvalifikáciu a certifikát (vydaný Arizona School of Polygraph Science, Phoenix, Arizona), za použitia certifikovaného technologického zariadenia a testových metód, medzinárodne štandardizovaných a používaných (pozn. CVOS a BI-ZONE/YOU PHASEZ). Výsledok polygrafického špecialistu bol potom skontrolovaný ďalším polygrafickým špecialistom NBÚ, ktorý má taktiež na túto činnosť potrebnú kvalifikáciu a certifikát (pozn. vydaný Arizona School of Polygraph Science, Phoenix, Arizona),

- k námietke žalobcu, že NBÚ dospel k záverom uvádzaným v napadnutom rozhodnutí len na základe jednej odchýlky, ktorú vyhodnotil polygrafický špecialista ako nepravdu, žalovaný uviedol, že z listinných dôkazov zhromaždených v bezpečnostnom spise č. SP-PB-4275/2019-Ž-43834 a z rozhodnutia NBÚ zreteľne vyplýva, že žalobca k skutkovým zisteniam, ktorých pravdovravnosť bola preverovaná tak pri prvom, ako aj pri druhom psychofyziologickom overení pravdovravnosti, sa mal možnosť vyjadriť, a to v priebehu prvého a druhého bezpečnostného pohovoru, ako aj pri prvom a druhom psychofyziologickom overení pravdovravnosti, v predtestovom rozhovore. Žalovaný nemá preto pochybnosti o tom, že žalobca mal vedomosť o podstate testových otázok, ktoré polygrafický špecialista formuloval a žalobcovi položil pri prvom a druhom psychofyziologickom overení pravdovravnosti. Z rozhodnutia NBÚ zreteľne vyplýva, že výsledok samotného testovania pravdovravnosti žalobcu k 2. skúmanému predmetu pri prvom psychofyziologickom overení pravdovravnosti nebol jediným a rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie jeho bezpečnostnej spoľahlivosti a vymedzenie bezpečnostného rizika. NBÚ pri posudzovaní bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu a vymedzení bezpečnostného rizika vyhodnotil listinné dôkazy v napadnutom rozhodnutí v súlade so všeobecným princípom hodnotenia dôkazov, a to každý listinný dôkaz jednotlivo a všetky listinné dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Závěry vyvedené v rozhodnutí NBÚ vo vzťahu k bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu a označenému bezpečnostnému riziku považuje žalovaný za relevantné a zákonné.

10. Žalovaný preskúmaním rozhodnutia NBÚ zistil, že rozhodnutie NBÚ nevykazuje z hľadiska ústavnosti a zákonnosti žiadne relevantné nedostatky, právne pochybenia, ani logické nesprávnosti v posudzovanej veci, ktoré by mali vplyv na jeho zákonnosť a mohli reálne viesť k jeho zrušeniu. NBÚ v napadnutom rozhodnutí na podklade listinných dôkazov zhromaždených pri bezpečnostnej previerke predmetnú vec individuálne, dostatočne, zrozumiteľne a v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu a najvyššieho súdu hmotnoprávne posúdil. NBÚ zistené skutočnosti týkajúce sa bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu vyhodnotil tiež v súlade so všeobecným princípom hodnotenia dôkazov, vysporiadal sa pritom logicky a vecne správne so všetkými okolnosťami podstatnými pre posúdenie bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu v materiálnom zmysle, vrátane špecifikácie dôvodov.

11. Na základe uvedeného konštatoval, že rozhodnutie NBÚ bolo vydané v súlade so zákonom č. 215/2004 Z. z. a odvolanie žalobcu nemožno považovať za dôvodné pre jeho zrušenie.

II.

Konanie pred správnym súdom

12. Žalobca podal voči rozhodnutiu žalovaného všeobecnú správnu žalobu, v ktorej navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozhodnutie žalovaného zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

13. Žalobca považuje napádané rozhodnutie za nezákonné, nakoľko predmetné rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 191 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“), je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov v zmysle § 191 ods. 1 písm. f) S.s.p., skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu a zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na riadne posúdenie veci v zmysle § 191 ods. 1 písm. e) S.s.p. a došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej.

14. V žalobe najmä namieta, že:

- mu nebolo umožnené doplniť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení Národnému bezpečnostnému úradu, NBÚ vytkol, že si tieto dôkazy od žalobcu nezaobstaral. Priamo z toho vyplýva, že informácie ktorými NBÚ disponuje sú nekorešpondujúce so skutočnosťou a v prípade, že by bolo možné doplniť tieto dôkazy žalobcom, tak by jednoznačne NBÚ dospel k inému záveru. Z týchto mylných informácií, ktorými disponuje žalovaný boli aj zle položené série otázok žalobcovi pri bezpečnostnom pohovore, - otázky boli zavádzajúce a žalovaný s nimi chcel objasniť zle zistené informácie, ktorými disponoval. Žalovanému vytkol, že nedisponuje správnou informáciou ohľadom žalobcu a jeho služobného telefónu. Žalobca nikdy nemal pridelený služobný mobilný telefón a z toho dôvodu, ho nemohol stratiť,

- na všetky otázky odpovedal pravdivo a nemal dôvod uvádzať iné odpovede. Svoju prácu v pozícii vedúceho I. operatívneho oddelenia, odboru kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného

zboru v Bratislave s udeleným osvedčením č. SP-PB-3666/2009-Ž z 02.02.2010 pre stupeň utajenia Dôverné s platnosťou do 02.02.2020 vykonáva svedomite v súlade s internými predpismi a zákonmi Slovenskej republiky a za jeho pôsobenia sa vykonalo veľa dobrej práce, za ktorou stojí práve žalobca,

- absolvoval v dvoch termínoch psychofyzologické vyšetrenie pravdovravnosti, kde pri prvom skúmaní nedokázal polygrafický špecialista určiť či bol žalobca pravdovravný, kde sám polygrafický znalec zistil, že u žalobcu grafy neobsahujú signifikantné telesné odozvy na uvedené otázky, z čoho vyplýva, že nie je možné určiť či bol alebo nebol žalobca pravdovravný. Pri druhom skúmanom predmete polygrafický znalec zistil, že grafy obsahujú u menovaného signifikantné telesné odozvy na uvedené testové otázky, ktoré sú interpretované ako klamstvo. Na základe toho dospel polygrafický špecialista k záveru, že žalobca nebol pravdovravný. Otázky, ktoré položil polygrafický znalec boli v tom istom zmysle, ale obmenené a opakujúce sa. Preto je na zváženie, prečo raz polygrafický špecialista nevedel určiť pravdovravnosť a prečo pri ďalšom skúmaní konštatoval klamstvo, vzhľadom na to, že otázky mali rovnaký charakter a týkali sa jednej skutočnosti. Neustále sa opakujúce otázky v rôznych obmenách môžu spôsobiť skreslený až nepravdivý výsledok, čo vyplýva priamo z ľudskej povahy a mysle nakoľko ktorúkoľvek osobu môžu vyvieť z normálnej psychickej pohody a do nervozity, čo sa odrazí aj na fyziologických prejavoch,
- porušenie zásady rovnosti účastníkov tým, že NBÚ má k dispozícii dôkazy (utajované skutočnosti), ktorými žalobca nedisponuje a nemá a nemal žiadnu možnosť sa s nimi oboznámiť. Nesprístupnenie dôvodov, na základe ktorých NBÚ rozhodol, odňal žalobcovi možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Toto vytvára pre žalobcu podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhý účastník konania a to je NBÚ a žalovaný,
- napádaná právna úprava porušuje nielen právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj princíp kontradiktórnosti a princíp rovnosti zbraní ako základné definičné prvky práva na spravodlivé súdne konanie,
- nebola mu daná možnosť účinne sa brániť, napriek tomu, že sa žalobca viackrát vyjadril, že potrebné podklady doplní, nebolo mu to umožnené,
- skutkovo relevantné skutočnosti boli zistené len z poskytnutých informácií, čo vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného, pričom pravdivosť týchto skutočností vyplývajúcich z týchto informácií a pravdivosť týchto informácií nebola potvrdená žiadnym dôkazom, ktorý by preukazoval u žalobcu výskyt bezpečnostných rizík v zmysle § 14 ods. 2 písm. c/ bod 6 a 10 zákona č. 215/2004 Z. z.,
- žalovaný nevykonával žiadne dôkazy k preverovaniu informácií, ktoré získal, nevzal do úvahy vyjadrenia žalobcu, vysvetlenia a skutočnosti, ktoré uviedol pri bezpečnostnom pohovore a pred polygrafickým vyšetrením, nevzal do úvahy charakter služobného hodnotenia, ktoré bolo vydané pred vydaním rozhodnutia na žalovaného ani skutočnosť, že neboli vznesené výhrady voči práci žalobcu, ani nebol disciplinárne riešený, čím podľa žalobcu správny orgán porušil zákon č. 215/2004 Z. z. Zákon o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to ust. § 25, § 24 ods. 2 písm. e/, § 10, § 14 ako aj zákona č. 71/1967 Zb. Zákon o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a to konkrétne § 3 ods. 2, § 23 ods. 1, § 32, § 33 ods. 1, § 34 ods. 1, ods. 3 a 5. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú prax súdov (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžk/36/2018, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sž/19/2014, Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 8/2016-131, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sž/4/2016.

15. Žalobca navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu č. CRD-2073/2021-VPRNBU zo dňa 26. februára 2021 a rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu č. SP-PB-4275-37/2019-Ž-43834 zo dňa 11. decembra 2020 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

16. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zastáva názor, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko listinnými dôkazmi, ktoré obsahuje bezpečnostný spis NBÚ č. SP-PB-4275/2019-Ž-43834, bezpečnostný spis NBÚ č. SP-PB-3121/2019-Ž-43834 a bezpečnostný spis NBÚ č. SP-PB-3666/2009-Ž-43834 (ďalej aj ako „bezpečnostné spisy NBÚ“), ako aj listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou spisového materiálu výboru NR SR: č. CRD-207/2021-VPRNBU a č. CRD-137/2021-VPRNBU bolo preukázané nasledovné: (i) NBÚ v konaní podľa § 29 zákona č. 215/2004 Z. z. a výbor NR SR v konaní podľa čl. 3 ústavného zákona č. 254/2006 Z. z. postupovali v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom č.

215/2004 Z. z. a ústavným zákonom č. 254/2006 Z. z., a tiež v intenciách konštantnej judikatúry ústavného súdu a najvyššieho súdu k veci sa vzťahujúcej a k porušeniu subjektívnych práv a právom chránených záujmov žalobcu v týchto konaniach nedošlo. Najmä zdôraznil, že (ii) zistenie skutkového stavu veci NBÚ a žalovaným bolo dostačujúce na riadne posúdenie veci, (iii) skutkový stav, ktorý vzal NBÚ a žalovaný za základ v správnu žalobou napadnutých rozhodnutiach je v súlade s bezpečnostnými spismi NBÚ a administratívnymi spismi výboru NR SR a má v nich oporu, (iv) správnu žalobou napadnuté rozhodnutia sú zákonné, náležité odôvodnené a dávajú vyčerpávajúcu odpoveď na skutkovú a právnu podstatu veci. Na základe uvedeného navrhol žalobu ako nedôvodnú navrhol zamietnuť.

17. Správny súd si vyžiadal administratívny spis, s ktorým sa oboznámil vrátane utajovanej skutočnosti. Vo veci sa uskutočnilo pojednávanie za účasti zástupcov účastníkov konania a žalobcu.

18. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že na žalobe trvá v celom rozsahu. Namietal, že skutkovo relevantné skutočnosti z ktorých vychádzajú rozhodnutia boli zistené len z informácií, ktorými disponoval iba žalovaný. Pravdivosť týchto informácií nebola žiadnym dôkazom potvrdená. Žalobca nemal možnosť vyjadriť sa k zisteným skutočnostiam, bolo mu odopreté právo oboznámiť sa s týmito skutočnosťami, žalovaný nevykonával žiadne dôkazy smerujúce k prevereniu informácií, ktoré získal. Nebral ohľad na vyjadrenia žalobcu, vysvetlenia a skutočnosti, ktoré žalobca uviedol pri bezpečnostných pohovoroch a pred polygrafickými vyšetreniami, nebral do úvahy charakter služobného hodnotenia žalobcu ani to, že žalobca nebol disciplinárne riešený a neboli výhrady voči jeho práci. Zdôraznil, že žalobca neuviedol nepravdivé údaje v bezpečnostnom dotazníku a ani pri bezpečnostnom pohovore, na všetky otázky odpovedal pravdivo.

19. Žalobca na pojednávaní uviedol, že v procese bezpečnostného konania sa objavili nepravdivé informácie, na základe ktorých mu boli kladené otázky. Ako príklad uviedol, že otázky smerovali k vynášaniam informácií cez služobný mobilný, pričom služobný mobilný telefón nevlastnil. Namietal, že otázky, ktoré mu boli kladené boli chaotické, hoci sa mal možnosť vyjadriť ku všetkým skutočnostiam.

20. Strana žalovaného uviedla, že skutkový stav bol dostatočne zistený. Bola vykonaná riadna preverka, ktorá bola následne riadne vyhodnotená. Žalovaný sa vysporiadal so všetkými námietkami. Závery prezentované v správnych rozhodnutiach boli prijaté v súlade s náležitým zistením skutkového stavu veci. Pokiaľ ide o námietku žalobcu, že mu nebolo umožnené oboznámiť sa s utajovanými skutočnosťami, čím mal byť porušený princíp rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, žalovaný uviedol, že NBÚ postupoval plne v súlade so zákonom ako aj v zmysle ustálenej judikatúry EŠLP a Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej právo oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami nie je právom absolútnym, predovšetkým je potrebné chrániť zdroje, ale aj charakter informácií z pohľadu kritérií zákona o ochrane utajovaných skutočností ako aj konštantnej judikatúry súdov. K námietke rozsahu dokazovania a námietke, že výsledky nemajú oporu v listinných dôkazoch, žalovaný uviedol, že NBÚ vykonával dokazovanie rozsahom a spôsobom, ktoré mu zákon umožňuje, jednotlivé dôkazy vyhodnotil každý jednotlivo a všetky vo vzájomnej súvislosti. K námietke žalobcu k spôsobu kladenia otázok počas psychofyzikologického overenia pravdovravnosti žalovaný uviedol, že otázky neboli kladené ako zavádzajúce, výslovne sa vzťahovali ku skutočnostiam, o ktorých sa NBÚ dozvedel. Na záveroch NBÚ o tom, že žalobca predstavuje bezpečnostné riziko vzhľadom na to, že uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a nemožno ho považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu tiež preto, že prijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo zneužíva postavenie a funkciu na získanie neoprávnených požitkov, žalovaný trvá v celom rozsahu a preto navrhol žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

III.

Vybrané ustanovenia, z ktorých správny súd vychádzal

Podľa § 10 ods. 1 písm. g) zákona č. 215/2004 Z. z. (zákon o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov) oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami pre stupne utajenia Prísne tajné, Tajné, Dôverné alebo Vyhradené môže vzniknúť, ak tento zákon neustanovuje inak, iba navrhovanej osobe, ktorá je bezpečnostne spoľahlivá.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o ochrane utajovaných skutočností za bezpečnostne spoľahlivú osobu sa nepovažuje ten, kto uviedol nepravdivé údaje v osobnom dotazníku, v bezpečnostnom dotazníku alebo pri bezpečnostnom pohovore, kto bol pracovne zaradený a aktívne vykonával činnosť v ustanovených štruktúrach bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1 alebo bývalej spravodajskej správy

Generálneho štábu Československej ľudovej armády do 31. decembra 1989 s výnimkou osoby, ktorá vykonávala v týchto štruktúrach len obslužné alebo len zabezpečovacie činnosti, alebo vedome spolupracoval s týmito štruktúrami, alebo u koho bolo zistené bezpečnostné riziko.

Podľa § 14 ods. 2 písm. c) bodu 6 zákona o ochrane utajovaných skutočností za bezpečnostné riziko sa považuje zistenie, že osoba preukázala svojím konaním alebo vyjadrením nečestnosť, nedôveryhodnosť vo vzťahu k ochrane utajovaných skutočností.

Podľa § 29 zákona o ochrane utajovaných skutočností úrad je na základe zistenia nových skutočností povinný počas platnosti osvedčenia preveriť, či osoba spĺňa predpoklady na vznik oprávnenia podľa § 10 ods. 1 a v prípade zistenia, že nespĺňa tieto predpoklady, zrušiť platnosť osvedčenia. Na také zrušenie platnosti osvedčenia sa primerane vzťahujú ustanovenia § 24 až 26.

IV.

Právne posúdenie

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „správny súd“) preskúmal rozhodnutie žalovaného v rozsahu podanej žaloby. Jeho pôsobnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. a) SSP a § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení.

22. Správny súd konštatuje, že žaloba bola podaná oprávnenou osobou (§ 178 ods. 1 SSP) a včas (§ 181 ods. 1 SSP). Podaná žaloba spĺňa všetky požadované náležitosti (§ 182 SSP).

23. Správny súd na základe podanej žaloby preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, predchádzajúce konanie vrátane prvostupňového rozhodnutia, v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe a po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu, súčasť ktorého tvoril bezpečnostný spis, ako aj s obsahom písomných podaní účastníkov konania a po vypočutí zástupcov žalobcu a žalovaného, samotného žalobcu dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

24. Predmetom preskúmvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného č. CRD-207-3/2021-VPRNBU zo dňa 26. februára 2021, ktorý zamietol odvolanie podané voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu - NBÚ č. p.: SP-PB-4275-37/2019-Ž-4834 zo dňa 11. decembra 2020. Pri posudzovaní žalobných bodov správny súd skúmal, či závery žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu o tom, že žalobcu podľa § 10 ods. 1 písm. g) v spojení s § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. nemožno považovať za bezpečne spoľahlivú osobu z dôvodu, že uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a podľa § 10 ods. 1 písm. g) v spojení s § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu tiež preto, že prijíma neoprávnené platby, dary alebo iné výhody alebo zneužíva postavenie a funkciu na získanie neoprávnených požitkov, čo podľa § 14 ods. 2 písm. c) bod 10 zákona č. 215/2004 Z. z. považuje za bezpečnostné riziko, obstoja z pohľadu namietaných žalobných bodov.

25. Nosnou žalobnou námietkou žaloby bolo, že bol ukrátený na svojich právach tým, že sa nemohol oboznámiť s dôvodmi, na základe ktorých NBÚ rozhodol, čím odňal žalobcovi možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Toto vytvára podľa žalobcu preňho podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhý účastník konania a to je NBÚ a žalovaný. Podľa žalobcu právna úprava porušuje nielen právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj princíp kontradiktórnosti a princíp rovnosti zbraní ako základné definičné prvky práva na spravodlivé súdne konanie.

26. Obmedzenie práva žalobcu oboznámiť sa so všetkými dôvodmi rozhodnutia vrátane rozhodnutia o zrušení platnosti osvedčenia, ako aj obmedzenie jeho procesných práv nahliadať do celého správneho spisu (bezpečnostného zväzku), vrátane jeho častí, ktoré boli označené ako utajované, zdôvodnil správny orgán prvého stupňa tým, že utajovaný listinný dôkaz č. p.: NBÚ-v-2847/2019 zo dňa 4.12.2019 a utajovaný listinný dôkaz č. p.: SP-PB-4275/2019-Ž-43834/V z 12.8.2020 na str. 3 ods. 3 a str. 4 ods. 6 obsahujú informácie týkajúce sa bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu. Keďže tieto informácie pôvodca označil ako utajovanú skutočnosť stupňa utajenia Vyhradené a žalobcu nie je možné v konaní úradu považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z., nie je možné konkrétny obsah utajovaných informácií v predmetnom rozhodnutí uvádzať.

27. Žalovaný v súvislosti s uplatnenou námietkou uviedol, že tvrdenie žalobcu o tom, že bol/je oprávnenou osobou na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Dôverné na základe osvedčenia z roku 2019 nie je možné považovať za právne relevantné. Ním uvádzané skutočnosti totiž nepreukazujú, že ho bolo/je možné v konaní NBÚ zaradiť do prvej kategórie osôb a

považovať ho za oprávnenú osobu v zmysle § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z. Samotná skutočnosť, že žalobca disponuje platným osvedčením z roku 2019, vydaným podľa § 26 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z., neumožňuje mu v zmysle de lege lata (podľa platného zákona) prístup k utajovaným skutočnostiam. Konštitutívny dôsledok v danom prípade závisí od konkrétneho určenia vedúcim (§ 8 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z.), pričom vedúci mal/má možnosť a bol/je oprávnený vykonať určenie žalobcu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami výlučne v súvislosti s výkonom funkcie menovaného alebo pracovného zaradenia a výlučne v rozsahu tejto zastávanej funkcie alebo pracovného zaradenia (§ 31 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z.). Žalobca nebol/nie je však oprávnený oboznámiť sa s utajovanými skutočnosťami v rozsahu konania NBÚ o bezpečnostnej previerke (rovnako ani v rozsahu konania výboru NR SR o preskúmaní rozhodnutia NBÚ). Z uvedených dôvodov žalobcu v konaní NBÚ o bezpečnostnej previerke nebolo možné zaradiť do prvej kategórie osôb a považovať ho za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z. na oboznámenie sa s utajovanými listinnými dôkazmi stupňa utajenia Vyhradené, z ktorých rozhodnutie NBÚ vychádza. V danom prípade žalobcu v konaní NBÚ o bezpečnostnej previerke nebolo možné zaradiť ani do druhej kategórie osôb a považovať ho za oprávnenú osobu podľa 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z. na oboznámenie sa s utajovanými listinnými dôkazmi, pretože nepatrí do zákonom taxatívne vymedzeného okruhu osôb v § 34 a 35 zákona č. 215/2004 Z. z.

28. Žalovaný v súvislosti s argumentáciou žalobcu poukazuje na to, že podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu a najvyššieho súdu „právo navrhovanej osoby pri domáhaní sa práva na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami získanými v priebehu bezpečnostnej previerky nie je absolútne v tom zmysle, že by navrhovaná osoba mala neobmedzený prístup ku každej informácii alebo k jej zdroju. Právo na odhalenie relevantných dôkazov v takomto prípade nemôže byť absolútnym právom, a to aj vzhľadom na to, že podkladom pre rozhodnutie sú utajované skutočnosti, ktoré nemôžu byť preverovanej osobe sprístupnené. Sprístupniť získané informácie je možné len v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom č. 215/2004 Z. z., to znamená tak, aby nedošlo k zásahu do práv tretích osôb a nebol ohrozený zdroj informácií (§ 25 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z.) a tiež tak, aby nedošlo k vyzradeniu utajovanej skutočnosti nepovolanej osobe (§ 2 písm. a) zákona č. 215/2004 Z. z.). Správny orgán tak zistené skutočnosti musí v odôvodnení rozhodnutia popísať len v tých medziach, aby nepoprel zmysel ochrany utajovaných skutočností, pričom z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberal dôvodmi, pre ktoré správny orgán ukončil bezpečnostnú previerku osoby vydaním rozhodnutia podľa § 26 ods. 2....” (nálezy ústavného súdu, napr. sp. zn. PL ÚS 15/03-39 z 11.02.2004 a sp. zn. PL ÚS 6/04 z 19.10.2005, uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 576/2016-21 z 13.09.2016; rozsudky najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 10Snr/1/2017 z 27.09.2017, sp. zn. 2Sž 7/2016 z 20.06.2019, sp. zn. 10Snr/2/2017 z 19.06.2018, 3Snr/1/2017 zo 16.05.2019, sp. zn. 2Snr/1/2016 z 20.06.2019, sp. zn. 3Snr/2/2017 z 13.12.2017).

29. V danom prípade podľa správneho súdu niet pochýb o tom, že žalobca bol na svojich procesných právach obmedzený a ukrátený, pretože správne orgány oboch stupňov žalobcovi neumožnili oboznámiť sa s časťou podkladov, ktoré použili pre svoje rozhodnutie, a ani ich celkom nezahrnuli do explicitne uvedeného hodnotenia skutkových zistení v odôvodnení rozhodnutia. Tieto obmedzenia však plynú z vyššie uvedených ustanovení zákona, ktoré sú odrazom špecifických rysov bezpečnostného konania, pričom sú judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, Súdneho dvora EÚ a Ústavného súdu SR považované za legitímne a vo všeobecnosti primerané, ak sú vyvážené v priebehu súdneho konania postupom súdnych orgánov.

30. Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku veľkej komory Regner proti Českej republike z 19. 9. 2017, sťažnosť č. 35289/11, uviedol, že z pohľadu článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, t. j. ako z pohľadu práva na spravodlivý proces všeobecne, tak z pohľadu práva na rovnosť zbraní, nie je sprístupnenie všetkých relevantných dôkazov absolútnym právom, pokiaľ tu existujú prevažujúce záujmy na ochrane národnej bezpečnosti, prípadne ďalšie záujmy, ktoré treba vyvažovať oproti právam účastníka konania. V uvedenom rozsudku, ktorý sa týkal prípadu podobného, ako je teraz prípad žalobcu, Európsky súd pre ľudské práva akceptoval ono dvojaké obmedzenie účastníckych práv, t. j. skutočnosť, že časť podkladov rozhodnutia nebola sprístupnená sťažovateľovi ani jeho právnenému zástupcovi, a to, že sťažovateľovi neboli oznámené dôvody rozhodnutia v rozsahu, v akom vyplývali z utajovaných informácií. Európsky súd pre ľudské práva považoval za dostačujúcu garanciu vyvažujúcu toto obmedzenie to, že rozhodnutie o zrušení platnosti osvedčenia bolo podrobené tzv. úplnému právnenému aj skutkovému súdnenému preskúmaniu a že súdy

mali v jeho rámci neobmedzený prístup ku všetkým utajovaným dokumentom, pričom mohli preskúmať aj dôvody, pre ktoré NBÚ utajované dokumenty znepřístupnil. Európsky súd pre ľudské práva rozsudok uzavrel tým, že by bolo v žiadnom prípade žiaduce, keby vnútroštátne orgány alebo aspoň Najvyšší správny súd - v rozsahu umožňujúcom zachovať utajenie a účinnosť vyšetrovania vedeného proti sťažovateľovi - vysvetlili, hoci len v stručnosti, rozsah nimi vykonaného preskúmania a obvinenia vznesené proti sťažovateľovi“, a pritom odkázal na recentnú judikatúru Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, ktorá má reprezentovať žiaduci pozitívny vývoj (ods. 160) a z ktorej vyplýva, že správne súdy v rámci takéhoto preskúmania musia zhodnotiť vierohodnosť a presvedčivosť spravodajskej informácie a jej relevantnosť vo vzťahu k predmetnému bezpečnostnému konaniu.

31. Obdobné požiadavky na vyváženú procesných obmedzení potom napokon vyplývajú aj z judikatúry Súdneho dvora EÚ, napríklad z rozsudku veľkej komory zo 4.6.2013, C-300/11, vo veci ZZ proti Secretary of State for the Home Department, ktorý sa síce týka aplikácie slobody pohybu a pobytu na území členských štátov EÚ, avšak jeho závery týkajúce sa požiadaviek na kompenzáciu obmedzení práv účastníka konania vyplývajúce z článku 47 Charty základných práv EÚ sú analogicky uplatniteľné aj mimo rozsahu aplikácie práva EÚ. Aj podľa Súdneho dvora EÚ musí byť súdne preskúmanie vykonané, v konaní, ktoré zodpovedajúcim spôsobom vyváži požiadavky týkajúce sa bezpečnosti štátu a požiadavky týkajúce sa práva na účinnú súdnu ochranu, pričom prípadné zásahy do výkonu tohto práva sa obmedzia na nevyhnutné minimum... [a] je najmä nutné, aby bola dotknutá osoba v každom prípade oboznámená s podstatou dôvodov, z ktorých vychádza rozhodnutie...“ (ods. 64 a 65 rozsudku).

32. Rovnako judikatúra Ústavného súdu SR akceptovala špecifiká bezpečnostného konania, resp. konania, v ktorých sa ako podklad rozhodnutia uplatňujú utajované informácie. Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 6/04 zo dňa 19.10.2005 v správnom alebo súdnom konaní, predmetom ktorých je právo na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, dochádza zákonite k stretu viacerých práv a záujmov, ktoré (ak majú byť konania spravodlivé) treba náležite vyvažovať tak, aby pokiaľ možno nedochádzalo k zásahom do podstaty ani jedného z nich. Zdroj informácií treba chrániť napr. preto, lebo pokiaľ je to osoba, môže ísť aj o jej základné práva (na súkromie, nedotknuteľnosť osoby a pod.), prípadne ide o utajovanú skutočnosť v zmysle tohto zákona. Právo navrhovanej osoby pri domáhaní sa práva na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami nemôže byť absolútne v tom zmysle, že by mala neobmedzený prístup ku každej informácii alebo jej zdroju. Podstata účinného domáhania sa tohto práva na úrade (resp. inom orgáne vykonávajúcom bezpečnostnú previerku) alebo na súde spočíva v tom, aby právna úprava prípadné znevýhodnenia navrhovanej osoby umožňovala vyvažovať a rozhodujúce informácie, k zdroju ktorých nemala prístup, zisťovať a overovať aj inými spôsobmi [pozri analogicky rozhodovaciu činnosť ESLP ohľadne anonymných svedkov, napr. v rozhodnutí vo veci Kok v. Holandsko (No. 43149/98) zo 4. júla 2000 a v rozsudku vo veci Visser v. Holandsko (No. 26668/95) zo 14. februára 2002].

33. Tieto východiská tiež rešpektujú judikatúru Najvyššieho súdu SR. Pre stručnosť možno odkázať na rozsudky najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 10Snr/1/2017 z 27.09.2017, sp. zn. 2Sž 7/2016 z 20.06.2019, sp. zn. 10Snr/2/2017 z 19.06.2018, 3Snr/1/2017 zo 16.05.2019, sp. zn. 2Snr/1/2016 z 20.06.2019, sp. zn. 3Snr/2/2017 z 13.12.2017.

34. Úlohou súdu v správnom súdnictve je potom zhodnotiť vierohodnosť, presvedčivosť spravodajských informácií a ich relevanciu vo vzťahu k bezpečnostnému riziku naopak, jeho úlohou nie je preskúmať pravosť a pravdivosť týchto informácií (pozri tiež rozsudok rozšíreného senátu NSS ČR z 1.3.2016, č. j. 4 As 1/2015 - 40).

35. V súlade s vyššie uvedenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu a napokon aj Najvyššieho súdu SR bolo teraz úlohou správneho súdu, aby reagoval na špecifiká administratívneho konania pred NBÚ a následne pred žalovaným, ktoré so sebou nesú obmedzenie procesných práv žalobcu a podrobil preskúmaniu skutkové zistenia plynúce ako z neutajovanej, tak aj z utajovanej časti bezpečnostného zväzku.

36. Z napadnutého rozhodnutia žalovaného je zrejmé, že si bol tento všetkých uvádzaných obmedzení a požiadaviek na ich vyváženú vlastným postupom už v správnom konaní veľmi dobre vedomý. Z rozhodnutia NBÚ ako aj žalovaného je zrejmé, že sa zaoberal všetkými vyššie uvedenými kritériami (oznámenie dôvodov neposkytnutia informácií účastníkovi konania, zhodnotenie konkrétnosti skutočností uvádzaných spravodajskou službou, posúdenie vierohodnosti týchto informácií), ktorá je

aj pre správne orgány zaisťujúce vyváženú procesnú obmedzenú účasť účastníka konania povinný sledovať, pričom správny súd v zhode so žalovaným dospel k záveru, že tieto informácie umožňujú považovať konanie žalobcu za naplňujúce bezpečnostné riziko.

37. Správny súd sa s utajovanou časťou bezpečnostného zväzku žalobcu tiež oboznámil a nemá dôvody závery žalovaného, ako aj NBÚ akokoľvek spochybňovať. Informácie obsiahnuté v utajovanej časti spisu obsahujú popis konaní žalobcu, ktorých sa dopustil vo funkcii príslušníka PZ a ktorá skutočne odôvodňuje záver o tom, že sa žalobca dopustil konania, ktoré má vplyv na dôveryhodnosť alebo ovplyvniteľnosť osoby a môže ovplyvniť jeho schopnosť utajovať informácie. Nejedná sa pritom iba o vyjadrenie názorov pracovníkov spravodajskej služby, ale opis konkrétnych skutkových zistení o konaní žalobcu, ktoré je spôsobilé spochybniť jeho schopnosť utajovať informácie a môže mať vplyv na jeho dôveryhodnosť a ovplyvniteľnosť.

38. Správny súd neakceptoval námietku žalobcu, že s dôvodmi utajovania týchto informácií nebol oboznámený. Správny súd iba opakuje, že poskytnutie informácií uvádzaných v utajovanej časti zväzku by mohlo viesť k dekonšpirácii zdrojov spravodajských služieb, ako aj metód jej práce.

39. Pokiaľ teda žalobca namietal, že rozsah utajovanej časti spisu je neprimeraný a že mu bol znepriístupnený ako celok, Správny súd zastáva názor, že takýto postup bol s ohľadom na obsah týchto informácií (rozptýlený v uvádzaných v utajovaných správach) nevyhnutný, sprístupnenie akejkoľvek ich časti by zmarilo účel, na ktorý je táto časť zväzku žalobcovi znepriístupnená. Žalobcovi pritom bol poskytnutý v zohľadnení týchto okolností primeraný rozsah informácií o tom, že strata bezpečnostnej spoľahlivosti sa týka jeho konkrétnych konaní, ktorých sa mal dopustiť v súvislosti s výkonom svojho povolania. NBÚ správne vyhodnotil že zistené skutočnosti a identifikované konanie a vyjadrenia žalobcu majú z hľadiska hmotného práva dôležitý význam a na účel zákona č. 215/2004 Z. z. a je potrebné ich považovať za prekážku splnenia predpokladu bezpečnostnej spoľahlivosti a ponechania privilégiá žalobcovi oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami.

40. Následne platnosť osvedčenia žalobcu bola zrušená nie vzhľadom na to, že by sa žalobca dopustil konania, za ktoré by bol trestne stíhaný, resp. právoplatne odsúdený, ale z dôvodu, že uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a z dôvodu, že sa dopustil konkrétneho konania, ktoré malo vplyv na jeho dôveryhodnosť, čo sa považuje za bezpečnostné riziko. Pokiaľ tak žalobca svojím prístupom k pohovoru znemožnil vyvrátenie pochybností, ktoré žalovaný mohol mať o jeho konaní v súvislosti s prijímaním neoprávnených platieb, darov alebo inej výhody, resp. zneužívania postavenia a funkcie na získanie neoprávnených požitkov, možno tak uzavrieť, že NBÚ a následne aj žalovaný správne vyhodnotili prítomnosť potenciálneho bezpečnostného rizika.

41. Takýto záver nie je ani v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozsudku z 27.9.2017 sp. zn. 10Snr/1/2017 k výkladu pojmu „bezpečnostné riziko“ uviedol, že je pod ním potrebné rozumieť samotné podozrenie z existencie bezpečnostných rizík. Pritom posudzovanie informačnej hodnoty určitých zistení je nutne vždy úvahou pravdepodobnostnou, založenou v určitej miere na odhade. Preto niekedy pre záver o existencii bezpečnostného rizika (§ 14 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z.) postačí zistenie, že je pravdepodobné, že príslušná zákonom predvídaná skutková podstata bola naplnená. Môže to tak byť však iba v prípade, že takáto eventualita je najpravdepodobnejším vysvetlením skutkových zistení a že na základe dostupných údajov sa javia byť významne pravdepodobnejšie ako iné do úvahy pripadajúce vysvetlenia. Obdobný názor zastáva aj Nejvyšší správní soud České republiky v rozsudku zo dňa 25.11.2011, č. j. 7 As 31/2011 - 101, publ. pod č. 2602/2012 Sb. NSS. Ak totiž účastník konania nepredloží relevantné odpovede ku kladeným otázkam, je zrejme, že informácie, ktoré vyplývajú zo správy spravodajskej služby, sa v takomto svetle javia ako najpravdepodobnejšie, pretože iná do úvahy pripadajúce vysvetlenie účastník konania neponúkol (a správny orgán sám nezistil).

42. Pokiaľ teda ide o námietku žalobcu, že mu správny orgán neumožnil oboznámiť sa pred vydaním správneho rozhodnutia so všetkými podkladmi a vyjadriť sa k nim, možno k nej uviesť, ako už bolo konštatované vyššie, totiž že znepriístupnenie utajovanej časti bezpečnostného zväzku sledovalo legitímny účel a bolo pri pomeraní procesných práv sťažovateľa a chráneného verejného záujmu primerané, a to aj s ohľadom na to, akých garancií sa žalobcovi dostalo v konaní pred správnymi orgánmi a teraz aj pred Správnym súdom.

43. Pokiaľ touto námietkou žalobca sledoval vytknutie procesnej chyby, spočívajúce v tom, že mu správny orgán pred vlastným vydaním rozhodnutia nedal možnosť podľa ustanovení Správneho poriadku oboznámiť sa s podkladmi (teda s neutajovanou časťou bezpečnostného zväzku) a vyjadriť

sa k nim, potom správny súd musí konštatovať ako už bolo uvedené vyššie, že tento typ správneho konania je konaním sui generis, ktorý je upravený v zákone o ochrane utajovaných informácií, pričom tento zákon použitie správneho poriadku vylučuje (pozri § 81 zákona, podľa ktorého na rozhodovanie podľa tohto zákona sa okrem § 55 ods. 6, § 65 ods. 4, § 79 až 80 nevzťahujú všeobecne záväzné právne predpisy o správnom konaní. V danom prípade sa žalobca mal možnosť v súlade so zákonom oboznámiť iba s podkladmi rozhodnutia zaradenými do neutajovanej časti bezpečnostného zväzku formou nahliadnutia v priebehu konania (čo žalobca aj využil).

44. Správny súd preto uzatvára, že súd samotný splnil požiadavku na súdne preskúmanie, v rámci ktorého poskytol dostatočné vyváženie obmedzeniam procesných práv, ktorým bol žalobca v konaní pred žalovaným vystavený. Správny súd nevzhladol, že by skutkové zistenia správnych orgánov nemali oporu v skutočnostiach zachytených ako v neutajovanej, tak v utajovanej časti bezpečnostného zväzku. Ako je uvedené vyššie, správny súd v zhode s názorom žalovaného zastáva názor, že informácie týkajúce sa konania žalobcu uvádzané v utajovanej časti bezpečnostného zväzku nie sú iba názormi či domnienkami, ale predstavujú určité opísanie skutkových okolností, súčasne sú vo svojom súhrne dostatočne konkrétne a pritom natoľko vierohodné, aby z nich mohol byť urobený skutkový záver, že žalobcu nemožno považovať za bezpečne spoľahlivú osobu z dôvodu, že uviedol nepravdivé údaje pri bezpečnostnom pohovore a súčasne že žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu tiež preto, že sa dopustil konania, ktoré sa je možné považovať za bezpečnostné riziko, pre ktoré mu bolo dôvodne zrušená platnosť osvedčenia pre stupeň utajenia Dôverné vydané žalobcovi dňa 25.10.2019.

45. K námietke žalobcu, že mu nebolo umožnené doplniť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a že takéto dôkazy od žalobcu si NBÚ nezaobstaral, považuje správny súd za dôležité zdôrazniť, že žalobcovi nič nebránilo, aby v priebehu správneho konania predložil dôkazy, ktorými mi preukázal pravdivosť svojich tvrdení. Žalobca však nekonkretizuje o aké dôkazy ide a čo nimi chcel preukázať ani v samotnej žalobe. Preto jeho tvrdenie, že informácie ktorými NBÚ disponuje sú nekorešpondujúce so skutočnosťou a nemá žiadnu relevanciu vo vzťahu k výsledkom, ku ktorým dospeli správne orgány na základe vykonaných dôkazov vrátane dvoch psychofyziologických overení pravdivosti, pričom podľa správneho súdu v oboch prípadoch boli splnené zákonom č. 215/2004 Z. z. stanovené formálne podmienky pre vykonanie prvého a druhého psychofyziologického overenia pravdivosti podľa § 25 ods. 4, keďže existoval rozpor medzi vyjadreniami žalobcu pri prvom bezpečnostnom pohovore a druhom bezpečnostnom pohovore a skutočnosťami zistenými pri bezpečnostnej previerke.

46. K námietke žalobcu ohľadne kladenia otázok pri psychofyziologickom vyšetrení pravdivosti, ktoré označil žalobca za zavádzajúce, považuje správny súd za dôležité upriamiť pozornosť na to, že psychofyziologické vyšetrenie pozostáva z troch fáz, pričom každá časť má svoje osobité špecifiká a vlastný priebeh.

47. „Základnou súčasťou vyšetrenia je rozhovor. Najefektívnejší spôsob vedenia rozhovoru počas psychofyziologického overovania pravdivosti je semi-štruktúrované interview. V úvodnej časti vyšetrenia sa spravidla využívajú otvorené otázky a počas testovacej fázy sa používajú otázky uzatvorené, aby subjekt mohol na každú z nich odpovedať jednoznačne „Áno“ alebo „Nie“ (O'Malley, 2012, Vaughan, [s.a.]).

Základným cieľom úvodnej časti vyšetrenia tzv. pre-testovej fázy je pripraviť vyšetrovanú osobu na testovanie. „Súčasťou tejto prípravy je oboznámenie vyšetrovanej osoby so samotnou procedúrou a postupom skúšky. Získavajú sa základné biografické údaje vyšetrovanej osoby a zmapuje sa jej zdravotný stav.“ „Počas in-testovacej fázy dochádza k samotnému zaznamenávaniu fyziologických dát na vopred stanovené štruktúrované otázky, ktoré sú súčasťou testového formátu. Otázky sú pritom postavené tak, aby subjekt na každú z nich mohol odpovedať jednoznačne „ÁNO“ alebo „NIE“.

Post-testová fáza - záverečná časť vyšetrenia slúži na oboznámenie vyšetrovanej osoby s výsledkami vyšetrenia. V prípade, že výsledok skúšky bol pre vyšetrovanú osobu nepravdivý, pokračuje sa v

konfrontácii subjektu s výsledkami skúšky. Zároveň sa jej tým dáva priestor na to, aby sa opäť vyjadřila k preverovanej oblasti a vysvetlila reakcie na položené otázky.

48. Správny súd považuje za dôležité zdôrazniť, že po oboznámení sa s obsahom spisu musí konštatovať, že žalobcovi počas testovacej fázy boli kladené otázky uzatvorené, (ktoré na rozdiel od otvorených otázok komunikáciu viac nerozvíjajú), a to tak, aby mohol na každú z nich odpovedať jednoznačne „Áno“ alebo „Nie“. Z formulácie testových otázok, ktoré boli žalobcovi položené je zrejmé, že predmetom overenia pravdivosti žalobcu bolo zistenie postoja ku konkrétnym zisteným skutočnostiam. Položené otázky nepovažuje správny súd za zavádzajúce, ale jasne a zrozumiteľne položené, viažuce sa najskôr ku zisteným skutočnostiam v rovine všeobecnej a následne ku konkrétnejšiemu časovému obdobiu. V položení otázok žalobcovi vo vzťahu k zisteným skutočnostiam najskôr v rovine všeobecnej a následne v konkrétnejšom časovom období, Správny súd nevidel žiadne pochybenie NBÚ, ale legitímny spôsob overenia pravdivosti ako jedného zo spôsobov overenia bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu. Naopak správny súd má za to, že NBÚ dodržal zákonné pravidlá pre vykonanie prvého psychofyziologického overenia pravdivosti a druhého psychofyziologického overenia pravdivosti a ich výsledky bolo teda potrebné považovať za relevantné a zahrnúť ich do hodnotenia bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu.

49. Správny súd nemal pochybnosti o tom, že žalobcovi muselo byť zrejmé, aké skutočnosti overuje správny orgán testovými otázkami, ktoré polygrafický špecialista formuloval a žalobcovi položil pri prvom a druhom psychofyziologickom overení pravdivosti.

50. Napokon z rozhodnutia NBÚ ako aj žalovaného zreteľne vyplýva, že výsledok samotného testovania pravdivosti žalobcu pri dvoch psychofyziologických overeniach pravdivosti nebol jediným a rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie jeho bezpečnostnej spoľahlivosti a vymedzenie bezpečnostného rizika, pretože NBÚ pri posudzovaní bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu a vymedzení bezpečnostného rizika vyhodnotil listinné dôkazy v napadnutom rozhodnutí v súlade so všeobecným princípom hodnotenia dôkazov, a to každý listinný dôkaz jednotlivo a všetky listinné dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Napokon závery vyvedené v rozhodnutí NBÚ vo vzťahu k bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu a označenému bezpečnostnému riziku vyhodnotil aj žalovaný v napadnutom rozhodnutí, v ktorom sa podrobne zaoberal každou zo vznesených námietok a z hľadiska preskúmateľnosti a presvedčivosti dôvodov rozhodnutia, nemožno rozhodnutiu žalovaného nič vytknúť.

51. V odôvodnení rozhodnutia síce žalovaný poukázal na to, že žalobca nemal možnosť sa zoznámiť aj so spisovým materiálom obsahujúcim utajované skutočnosti, čo náležite aj odôvodnil, pozornosti správneho súdu však neuniklo, že odôvodnenie žalovaného je obsahovo založené aj na skutočnostiach a dôvodoch, ktoré stupňu utajenia nepodliehali.

52. Žalobca tak mal prístup ku všetkým relevantným dôkazným prostriedkom, ktoré zákon pripúšťa a umožňuje.

53. Na tomto mieste považuje správny súd za dôležité zdôrazniť, že súdne preskúmanie bolo v danej veci zamerané na to, či postup rozhodujúcich orgánov, ktorý vyústil v rozhodnutie správneho orgánu, nebol v rozpore so zákonom, ďalej na to, či žalobcovi boli v medziach ochrany utajovaných informácií oznámené dôvody, pre ktoré žalovaný a správny orgán 1. stupňa rozhodli o tom, že žalobcu nemožno považovať za bezpečne spoľahlivú osobu a následne mu zrušili platnosť osvedčenia, a či skutočnosti zistené vo vzťahu k osobe žalobcu mohli vyvolať úvahy správnych orgánov o jeho bezpečnostnej nespôsobilosti.

54. Konanie, resp. výsledok tohto konania, t. j. napadnuté rozhodnutie, je výsledkom posúdenia a vyhodnotenia podkladov vo vzťahu k eventuálnej možnosti existencie bezpečnostného rizika. V prípade súdnej kontroly bezpečnostného preverovania sa jedná o oblasť pripúšťať určitú obmedzenia základných práv. Uvedené so sebou prináša obmedzenia sťažovateľa sa oboznámiť a vyjadrovať sa ku všetkým podkladom konania, čo vo svojich dôsledkoch znamená obmedzenie

ústavne zaručeného práva na spravodlivý proces. V každom jednotlivom prípade je teda nutné z hľadiska zásady proporcionality posudzovať záujem žalobcu na úplnom využití a uplatňovaní jeho procesných práv na strane jednej, a záujmu žalovaného na ochrane utajovaných skutočností, na strane druhej.

55. Správny súd je presvedčený o tom, že postup žalovaného a jeho rozhodnutie, vyššie vyslovené požiadavky splnili. Ak je totiž napadnuté rozhodnutie žalovaného založené nie len na dôvodoch, ktoré vyplývajú z utajovanej časti spisu, ale tieto dôvody sú zreteľne a jasne formulované a vyplývajú aj z neutajovaných častí administratívneho spisu, nemožno vyvodiť záver, že by takéto rozhodnutie trpelo nepreskúmateľnosťou pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Za týchto skutkových okolností napadnuté rozhodnutie žalovaného je podľa názoru správneho súdu vydané na základe riadne a dostatočne zisteného skutkového stavu veci.

56. Vychádzajúc zo zistených skutočností správny súd podľa § 190 SSP žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol, nakoľko podľa názoru správneho súdu rozhodnutie žalovaného v medziach žaloby sú v súlade so zákonom.

57. Správny súd nepriznal účastníkom nárok na náhradu trov konania vzhľadom na neúspech žalobcu vo veci (§ 167 ods. 1 S.s.p.). Ustanovenie § 168 S.s.p. priznanie trov žalovanému umožňuje len ak to možno spravodlivo požadovať. Orgánu štátnej správy však náhradu trov právneho zastúpenia možno priznať len výnimočne. Žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil, preto správny súd rozhodol tak, že účastníkom nárok na náhradu trov konania nepriznal.

58. Senát správneho súdu v danej veci rozhodol pomerom hlasov 5 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.